**Euroopa Parlament**
2019-2024

*Kalanduskomisjon*

**2022/0195(COD)**

26.5.2023

# ARVAMUS

Esitaja: kalanduskomisjon

Saaja: keskkonna-, rahvatervise ja toiduohutuse komisjon

mis käsitleb ettepanekut võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus looduse taastamise kohta
(COM(2022)0304 – C9-0208/2022 – 2022/0195(COD))

Arvamuse koostaja: Caroline Roose

(*) Kaasatud komisjon – kodukorra artikkel 57

PA_Legrej

## LÜHISELGITUS

2019. aastal avaldas valitsustevaheline bioloogilist mitmekesisust ja ökosüsteemi teenuseid käsitlev teaduslik-poliitiline foorum (IPBES) ülemaailmse hoiatuse: „Loodus taandub kogu maailmas inimajaloos enneolematu kiirusega ja liikide väljasuremine kiireneb, ning sellel on tõsine mõju inimestele kogu maailmas.“[1] Kuid aruandes märgiti ka, et looduse säilitamiseks ja taastamiseks ei ole veel hilja tegutseda, tingimusel et teeme seda kiiresti.

Euroopa Keskkonnaameti aruandes „Marine messages II“[2] (Meresõnumid II) rõhutati, et on vaja kiiremas korras tegutseda mereökosüsteemide taastamiseks, sealhulgas suurendada vastupanuvõimet kliimamuutustele ja peatada bioloogilise mitmekesisuse kadumine. Euroopa Kontrollikoja 2020. aasta eriaruandes „Merekeskkond: ELi kaitse on laialdane, kuid mitte põhjalik“[3] tehti ülevaade olemasolevatest õigusaktidest ja näidati, et ELi normid, mis peaksid olulisi ökosüsteeme ja elupaiku kaitsema, ei ole võimaldanud neil taastuda.

ELi 2020. aasta bioloogilise mitmekesisuse strateegia hindamisel jõuti järeldusele, et EL ei ole saavutanud eesmärki taastada 2020. aastaks vähemalt 15% degradeerunud ökosüsteemidest. Seetõttu on loogiline, et ökosüsteemide taastamine on üks ELi 2030. aasta bioloogilise mitmekesisuse strateegia prioriteete.

Kavandatav määrus võimaldab lähenemisviisi muuta. Nagu parlament on nõudnud, seatakse selles ökosüsteemide taastamiseks mitu siduvat eesmärki. Liikmesriigid peavad need eesmärgid täitma, koostades riiklikud looduse taastamise kavad, mis peaksid võimaldama täitmist koha peal.

Ettepaneku artikkel 5 käsitleb otseselt mereökosüsteeme ja seega kalandussektorit. Arvamuse koostaja otsustas mitte käsitleda arvamuse projektis artikleid 4 ja 6–10, mis puudutavad teisi ökosüsteeme. Siiski tuleb märkida, et nende ökosüsteemide (rannikuökosüsteemid, veeteed) taastamine mõjub merekalandusele positiivselt, näiteks lõpetades mereökosüsteeme mõjutava reostuse või taastades kudemisalasid ja kasvukohti, kus pesitsevad teatud mereliigid.

Mereökosüsteemide taastamine käib ühise kalanduspoliitika eesmärkidega käsikäes. Ilma tervete ökosüsteemideta ei saa olla terveid kalapopulatsioone ja seega ka kalapüüki. Kahjustatud mereökosüsteemide taastamine on püügitegevuse pikaajalise kestlikkuse tagamiseks otsustava tähtsusega. See on täielikult kooskõlas ühise kalanduspoliitikaga ette nähtud ökosüsteemipõhise kalavarude majandamise kontseptsiooniga.

Ökosüsteemide taastamiseks on vaja rakendada ruumilisi kaitsemeetmeid. Euroopa Parlamendi poliitikaosakonna hiljutine uuring ruumiliste kaitsemeetmete kui kalavarude majandamise vahendite kulud ja tulude kohta[4] näitas, et selliste meetmete kasutuselevõtt on kalandus- ja vesiviljelussektorile majanduslikult kasulik, sest need võimaldavad stabiliseerida püüki, kui see

[1] IPBES (2019): Global assessment report on biodiversity and ecosystem services of the Intergovernmental Science-Policy Platform on Biodiversity and Ecosystem Services.
[2] Euroopa Keskkonnaameti aruanne nr 17/2019 „Meresõnumid II: Navigating the course towards clean, healthy and productive seas through implementation of an ecosystem-based approach“ (Meresõnumid II: liikumine kursil puhaste, tervislike ja produktiivsete merede suunas, rakendades ökosüsteemidel põhinevat lähenemisviisi).
[3] Euroopa Kontrollikoja eriaruanne nr 26/2020: „Merekeskkond: ELi kaitse on laialdane, kuid mitte põhjalik“.
[4] Ruumiliste kaitsemeetmete kui kalavarude majandamise vahendite kulud ja tulud, PE 733.087 – juuli 2022

on vähenenud, ning nendega kaasneb töökohtade loomine ja väikekalurite sissetulekute suurenemine.

Seetõttu toetab arvamuse koostaja kavandatava määruse üldist lähenemisviisi ja soovib juhtida tähelepanu eelkõige neljale punktile.

**Taastamise eesmärgid**

Kavandatavas määruses on sätestatud eesmärgid, mis puudutavad pindala, kus tuleb taastamismeetmeid rakendada. Kuigi selliste vahendite eesmärkide eeliseks on lihtne mõõdetavus, peavad nendega kaasnema tulemuslikkuse eesmärgid. Tuginedes parlamendi resolutsioonidele, Rahvusvahelise Looduskaitse Liidu (IUCN) soovitustele ja ELi bioloogilise mitmekesisuse strateegiale, teeb arvamuse koostaja ettepaneku seada eesmärgiks taastada aastaks 2030 vähemalt 30% kahjustatud mereökosüsteemidest, 2040. aastaks 60% ja 2050. aastaks 90%. Et need tulemuslikkuse eesmärgid saavutataks, teeb arvamuse koostaja ettepaneku suurendada ka vahendite eesmärke.

**Mereökosüsteemide taastamise meetmete rakendamine**

Mereökosüsteemide taastamine erineb muud tüüpi ökosüsteemide taastamisest, kuna mereökosüsteemid on oma olemuselt rahvusvahelised. Euroopa Liidu toimimise lepingus on sätestatud, et liidul on mere bioloogiliste ressursside kaitse valdkonnas ainupädevus. Kui seoses muude ökosüsteemidega saavad liikmesriigid võtta taastamiskava rakendamiseks meetmeid riiklikul tasandil, on see mereökosüsteemide puhul vaid harva võimalik.

Euroopa Komisjon on otsustanud taastamismeetmete vastuvõtmise aluseks võtta ühise kalanduspoliitika olemasolevad vahendid ning eelkõige ühise kalanduspoliitika alusmääruse (määrus (EL) nr 1380/2013) artiklid 11 ja 18.

Ühise kalanduspoliitika raames kehtivad mehhanismid tähendavad, et kaitsemeetmega peab nõustuma iga liikmesriik, kes on selle meetmega seotud kalavarude majandamisest huvitatud. See ühehäälsuse nõue raskendab vajalike meetmete vastuvõtmist. Euroopa Kontrollikoda näitas 2020. aastal, et seitsme aasta jooksul on see menetlus olnud edukas vaid väga piiratud arvu juhtumite puhul.

Seetõttu on reaalne oht, et riigid, kes on lisanud oma riiklikku taastamiskavasse kaitsemeetmed, ei saa neid rakendada, kui mõni teine riik on vastu. Määruses seatud eesmärkide saavutamiseks vajalikud meetmed võidakse blokeerida.

Sellise olukorra vältimiseks tuleks soodustada, et liikmesriigid teeksid oma riiklike taastamiskavade koostamisel koostööd. Samuti peaks riikidel olema võimalik esitada koos taastamiskava projektiga ühised soovitused. Kui lõplik taastamiskava on vastu võetud, tuleks liikmesriikidele määrata 12-kuuline tähtaeg ühiste soovituste esitamiseks, kui neid ei ole veel esitatud. Blokeerimise korral peaks Euroopa Komisjonil olema võimalik kasutada ühise kalanduspoliitika alusmääruses sätestatud erakorralist menetlust.

**Liigid, kelle elupaik vajab taastamist**

Loetelu liikidest, kelle elupaikasid tuleb taastada (lisa 3), sisaldab paarikümmend liiki ja selles

on mitmeid lünki. Arvamuse koostaja on seisukohal, et loetelu tuleks laiendada, nii et see hõlmaks ka puuduolevaid liike, ning lisada IUCNi kategooriate järgi äärmiselt ohustatud või ohustatud liigid, samuti kaubanduslikud liigid, mille elupaikade taastamine parandaks nende varude seisundit ja oleks pikas perspektiivis kasulik kaluritele.

**Läbipaistvus ja sidusrühmade osalemine**

Määruse rakendamise edukus sõltub suuresti kohalike kogukondade ja eelkõige kalurite pühendumisest mereökosüsteemide taastamisele. Arvamuse koostaja leiab, et määruse ettepaneku sätteid sidusrühmadega konsulteerimise ja läbipaistvuse kohta tuleks tugevdada. Soovitav oleks ka riiklikke taastamiskavasid sagedamini uuendada, et kättesaadavaid andmeid ja hindamisi võimalikult kiiresti arvesse võtta.

Kalanduskomisjon palub vastutaval keskkonna-, rahvatervise ja toiduohutuse komisjonil teha ettepanek lükata komisjoni ettepanek tagasi.

## NÕUANDVA KOMISJONI MENETLUS

| | |
|---|---|
| **Pealkiri** | Looduse taastamine |
| **Viited** | COM(2022)0304 – C9-0208/2022 – 2022/0195(COD) |
| **Vastutav komisjon**<br>istungil teada andmise kuupäev | ENVI<br>4.7.2022 |
| **Arvamuse esitaja**<br>istungil teada andmise kuupäev | PECH<br>4.7.2022 |
| **Kaasatud komisjonid – istungil teada andmise kuupäev** | 24.11.2022 |
| **Arvamuse koostaja**<br>nimetamise kuupäev | Caroline Roose<br>15.9.2022 |
| **Läbivaatamine parlamendikomisjonis** | 30.11.2022 24.1.2023 |
| **Vastuvõtmise kuupäev** | 24.5.2023 |
| **Lõpphääletuse tulemus** | +: 15<br>–: 13<br>0: 0 |
| **Lõpphääletuse ajal kohal olnud liikmed** | Clara Aguilera, João Albuquerque, Pietro Bartolo, François-Xavier Bellamy, Isabel Carvalhais, Maria da Graça Carvalho, Asger Christensen, Rosa D'Amato, Francisco Guerreiro, Niclas Herbst, Jan Huitema, France Jamet, Predrag Fred Matić, Caroline Roose, Bert-Jan Ruissen, Marc Tarabella |
| **Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliikmed** | Martin Hlaváček, Ska Keller, Gabriel Mato, Raffaele Stancanelli, Lucia Vuolo, Stéphanie Yon-Courtin |
| **Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliikmed (art 209 lg 7)** | Pablo Arias Echeverría, Anna-Michelle Asimakopoulou, Marco Campomenosi, Clare Daly, Gilles Lebreton, Mick Wallace |

## NIMELINE LÕPPHÄÄLETUS NÕUANDVAS KOMISJONIS

| 15 | + |
|---|---|
| ECR | Bert-Jan Ruissen, Raffaele Stancanelli |
| ID | Marco Campomenosi, France Jamet, Gilles Lebreton |
| PPE | Pablo Arias Echeverría, Anna-Michelle Asimakopoulou, François-Xavier Bellamy, Maria da Graça Carvalho, Niclas Herbst, Gabriel Mato, Lucia Vuolo |
| Renew | Asger Christensen, Martin Hlaváček, Jan Huitema |

| 13 | - |
|---|---|
| NI | Marc Tarabella |
| Renew | Stéphanie Yon-Courtin |
| S&D | Clara Aguilera, João Albuquerque, Pietro Bartolo, Isabel Carvalhais, Predrag Fred Matić |
| The Left | Clare Daly, Mick Wallace |
| Verts/ALE | Rosa D'Amato, Francisco Guerreiro, Ska Keller, Caroline Roose |

| 0 | 0 |
|---|---|
| | |

Kasutatud tähised:
+ : poolt
- : vastu
0 : erapooletu